Anteckningar från möte med Gullmarns vattenråd 20180123

Studieförbundet Vuxenskolan, Uddevalla

Närvarande:

Ulf Johannesson, Arctic Paper, Munkedal

Jan Sandell, Dalslands miljökontor

Christer Jansson, LRF

Lars Molander, Länsstyrelsen

Lennart Hagberg, Södra Skogsägarna

Solveig Svensson, Miljöenheten i mellersta Bohuslän

Martin Carling, Dals- Ed

Lars Thorsson, Milva

Miriam Sannum, SV VG

Andreas Bäckstrand, Lst (anslöt till sista punkten om Lilla Röd)

1. **Val av ordförande och sekreterare för mötet**

   Ulf och Miriam

2. **Fastställande av dagordning**

   Utsänd dagordning godkändes, med viss omkastning i ordningsföljden av punkterna och med tillägg av en punkt gällande remisser.

3. **Ekonomiredovisare som ersätter Lars- Åke?**

   Solveig ersätter Magnus från Miljöenheten i Mellersta Bohuslän och fick frågan om att vara kontaktperson för ekonomidelen. Solveig kommer att kontakta ekonomikontoret i Munkedal för att få en tydligare bild av vad uppdraget innebär. Solveig lämnar besked så snart hon vet.

4. **Vem skriver verksamhetsberättelse?**
   Jan erbjuder sig att bidra i skrivandet av verksamhetsberättelse. Även Lars- Åke kommer att tillfrågas att bidra till redovisning. Josefin brukar skicka ut lite mallar inför redovisningen.

5. **Redovisning årsvis av Lova pengar (Vattnet i skolan). Vem håller i det?**
   Denna redovisning blir en del av verksamhetsberättelsen.

6. Remisser

Det har kommit en remiss från vattenmyndigheten. GVR har fått förfrågan från en av Dalslandskommunerna om vi tänker skriva något utkast.
Jan undrar om någon kan ge en kort introduktion i remissen? Det kräver ganska mycket att sätta sig in i materialet och det kan vara bra att få en uppfattning om det är mödan värd. Prioriteras rätt frågor? Är det rätt prioritering av åtgärder? Ev. remissvar ska vara inne senast sista april.
Informationsmöte kommer att hållas i Göteborg i mars, dagen innan vattenrådens dag. Sannolikt kommer Dalslandskommunerna att göra ett gemensamt yttrande. Möjligen gör kommunerna i Mellersta Bohuslän likadant.
KMV- remissen (Kraftigt modifierade Vatten) kommer i februari och den är kanske viktigare att engagera sig i. Frågan var uppe i Vattendelegationen innan jul, men då blev det återremiss.

7. Redovisning av Lars Thorsson om tänkbara projekt under 2018 som kräver ansökan av bidragspengar från olika håll.

Med utgångspunkt från förra mötets genomgång presenterade Lars ett antal olika förslag.

Aktuella fonder:

Fiskevårdsbidrag 31 januari (Förra året Åsanebäcken, kan vara 100 % finansiering)

LONA 10 april (i år en specialsatsning på våtmarker) upp till 90 %. Kommuner och lst kan söka

LOVA 31 januari; näringsämnen, strukturkalkning, hamnar, grunda vikar. Kommuner och ideella sammanslutningar kan söka. Upp till 90 %

Miljöfonden (SNF); biotoper, vandringshinder, åtgärdsinriktat, inte utredningar och planering. Behöver inte omfatta vattendrag med vattenkraft. Rullande ansökningstid, obyråkratisk och enkel. 100%

Leader/JBV; ej utrett, men troligen finns möjligheter även inom detta program. De har betalat en förstudie inom Töftedalsån.

Mötet beslutar att uppdra åt Lars Thorsson att författa en ansökan om fiskevårdsbidrag enligt föredragning.

Lars skickar förslag till ansökan till Miriam som sedan skickas ut till hela GVR- listan för synpunkter.

Fiskevårdsbidraget:

Svingån; söka pengar för åtgärdsplan, prioritering och förankra hos markägare mm. Finns många hinder på sträckan och vi behöver få bättre överblick.

Bäck vid Krokstad; har tittat översiktligt på denna och ansökt om justering av trumma, men fick avslag pga. för dåligt underlag.

Djupebäcken, Fjällabäcken, Gesätersbäcken; många biflöden till Örekilsälven och de har stor betydelse för öringlek mm. Vattenprov visar på försurning där kalkning inte bedrivs. Vi

behöver ta reda på om det är försurning som gör att det saknas öring. Bitvis mycket fina biotoper som skulle lämpa sig för öring. Kan ev. vara motiverat med kompletterande kalkningar. Madsjön kalkas som ett av källflödena till Stalandaån. Ramnelid på Lst menar dock att den rinner ut i Näsböbäcken. Detta behöver utredas bl.a. för att få klarhet i kalkningssituationen. Här har funnits öring, elritsa, flodkräfta.

Bäck vid Hästhagen; finns bitvis fina strömsträckor, men vi vet ej om den är påverkad av försurning.

Fällälven; här byttes en vägtrumma med gott resultat. Elfiske gav dock inget positivt resultat. Hålevattnet och Fällälven kalkas, så försurning är inte problemet i detta fall. En del rensningar är gjorda, men det förklarar inte avsaknaden av fisk. Bör utredas.

Arbetsnamns på projektet **”Kunskapslyft biflöden”**

Vattenprover egen insats	10kkr
(pH, alkalinitet, alkalinitet)	
Elfisken 8 lokaler, inkl rapport	41 kkr
(ej Djupebäcken och Fällbäcken)	
Biotopkartering 2 vattendrag, inkl rapport	48kkr
(Hästhagebäcken, Tingvalla + Svingån)	
Inläggning av 3 karterade vattendrag i databas	10 kkr
Intervjuer	5 kkr
Summa	94kkr

Svingån

Genomgång av befintligt material

Intervju av närboende

Biotopkartering 2 dagar i fält, inläggning i databas

Rapport och redovisning inkl åtgärdsförslag/prioriteringar

Resor mm

Bedömd kostnad 52 kkr

Lars kommer att kontakta berörda fiskeföreningar innan ansökan.

Torpfors kvarn

Anna Johansson är ny ägare och hon skulle vilja använda kvarnbyggnaden till konstutställningar mm.

Byggnaderna är i mycket dåligt skick, men även dammen behöver rustas upp.

Finns ett stort markavvattningsföretag uppströms Torpfors. Nedanför är naturen dramatisk med strömsträckor och forsar hela vägen till Lerbäck. I Delefors, Fulska och Gesäter är det mycket fina strömsträckor. Markavvattningsföretagen uppströms påverkar sannolikt dessa miljöer nedströms. Rensningarna sköts enligt vad som är sagt i besluten. På 70- talet grävdes under flera år och kanske knäcktes bestånden då. Något har hur som helst stört miljön för öringen. Det är mycket påslamning på bottnarna. Det finns ingen naturlig meandring uppströms Torpfors (ca. 1,5 mil lång sträcka). Dessa områden var tidigare mer eller mindre en enda våtmark.

Frågan är om det finns något man kan göra för att motverka dessa effekter. En idé är att vandringshindret vid kvarnen byggs upp. Nu är det mycket stora vattenfluktuationer som orsakar ras och mycket finpartiklar lägger sig på bottnarna. Man skulle kunna göra en sidofåra med omlöp. Uppströms kvarnen är det närmast obefintligt med strömsträckor, så det finns förmodligen mer att vinna på att förhindra småpartiklar. Man bör åtminstone utreda vilka effekter det skulle få.

Det behövs även andra åtgärder ovan Torpfors. Det vore intressant att ha en planläggning/studie att jobba uppströms; återmeandra vissa bitar där det inte är åkermark. Bredda ån på sina ställen? Koppla samman med våtmarksstöd? Ett samarbetsprojekt. Blir nyfiken på mossarna i den övre delen. Integrerade skyddszoner. Skulle kunna höra med våtmarkscentrum i Halland (hushållningssällskapet).

En stor och viktig fråga som GVR bör närma sig även om den är svår och komplicerad. Skulle kunna börja resan och se vilka ev. fallgropar som finns längs vägen. Krävs ett batteri av åtgärder som får ta tid.

Stor rätning på 70- talet, möjligen sprängdes klacken bort då.

Ål och kräftor tar sig förbi det mesta.

Beslut: GVR ställer sig positivt till att gå vidare med området Torpfors kvarn och uppåt. Christer kontaktar Fredrik Fredriksson på Lst, Solveig och Lars Thorsson bildar en liten arbetsgrupp med Jan och Martin med på ett hörn. Få till ett möte i början av februari.

8. Dammen vid Lilla Röd. Vad är status på denna? Lars T och Lst försöker bena ut frågeställningarna.

En gammal sågverksdamm går tvärs över ån. Har tidigare funnits en turbin. Dammen har anor sedan 1700- talet. Detta är det enda vandringshindret mellan Kärnsjön och Torpfors. Frågan var uppe för 10-15 år sedan. Lst jobbade vidare med frågan, men den gick i stå av olika anledningar. Det vore intressant om dammen kom bort, då skulle man få en sammanhängande strömsträcka. Frågan väcktes, har något ändrats sedan förra gången om gör att det kan vara aktuellt att väcka frågan igen? Lars- Åke Winblad kunde inte vara med idag, men han har också historiken klar.

Andreas B: Tanken var från början (2006 då var kraftverket igång) att en total fallhöjd på 2,3 m endast genererar lite hushållsel som inte är av betydelse för nätet. Under torrare tider på året utgjorde detta ett vandringshinder. Ägaren erbjöds ersättning för att riva ut kraftverket. Budget på ca. 700kkr inkl biotopåtgärder och restaurering (beräkning av Sweco), men exkl. markägarens ersättning. Det var olyckligt att man samtidigt höll på att bilda ett

vattenskyddsområde. Man befarade att utrivningen skulle medföra en ökad belastning på vattenskyddsområdet pga kortare rinntid. Enligt utredningen hade detta inte påverkat vattenskyddsområdets utbredning, men detta godtogs inte. En förutsättning var att kommunen skulle gå in som huvudman för projektet. Det skrevs i tidningarna att t.o.m. avrinningsområden bredvid skulle påverkas.

Kommunfullmäktige hade ett möte där man inte fick majoritet för att driva igenom projektet. Eller rättare sagt; majoriteten var för, men 1/3 drev igenom återremiss och därmed fördröjdes det hela och pengarna frös inne i och med årsskiftet.

Det finns en ansökan, en MKB (miljökonsekvensbeskrivning) mm. gjord av Sweco. En sträcka på ca. 900 m uppströms påverkas enligt denna. Det blir lugnflytande direkt uppströms (omväxlande strömsträckor och lugnflytande partier).

Då fanns en drivande inom LRF Tommy Johansson (hans far hade drivit sågen). Kan vi inte vänta tills denna gamla farbror har gått bort och idag är det nog så.

Enligt Lars- Åke var ägaren intresserad och nöjd med ersättningen. Tillkom en annan markägare som drev aktivt emot genomförandet. Att det var tidspress var också en faktor. Belyser än en gång vikten av delaktighet i tidigt skede. Lars- Åke misstänkte att tiden inte var riktigt mogen ännu. Å andra sidan har det gått några år och vattenskyddsområdet bör ha ”satt sig”.

Nu är det på gång med fisktrappan vid Torp och processen rullar vidare. Om man vet att den blir färdig med viss tidshorisont, så stärker det motiven att engagera sig.

Finns någon som ser en nytta i att få bättre fiske? Säljs det mera fiskekort o.dyl.?

Fiskevårdföreningen i detta område var mycket aktiva och byggde vindskydd, handikappanpassade vissa delar etc. Så småningom tynade föreningen bort. I början fanns stora förhoppningar, men det är inget tryck idag.

Det är det vi drömmer om högre upp i Örekilsälven.

Det kommer en lagremiss i mars vilket kommer att leda till ett större tryck på kraftverken. En branschfinansiering fond kommer att omsätta 0,5 miljard per år. Det är de nio största bolagen i Sverige som kommer finansiera åtgärder i ffa små kraftverk. Kommer att täcka kostnader från 2016.

Frågan om att påbörja en sondering av läget. LRF, kraftverksägare, fiskevårdsområde(n) lyfts vid nästa möte 27 mars.

9. Avslutning

Ulf tackade alla närvarande och avslutade mötet.

Ulf Johannesson, ordförande Miriam Sannum, sekreterare

Anteckningar från möte med Gullmarns vattenråd 20180327

hos Studieförbundet Vuxenskolan, Uddevalla

Närvarande:

Ulf Johannesson, Arctic Paper, Munkedal

Christer Jansson, LRF ersätts med Lars-Åke Winblad

Lars Molander, Länsstyrelsen

Lennart Hagberg, Södra Skogsägarna

Solveig Svensson, Miljöenheten i mellersta Bohuslän

Miriam Sannum, SV VG

1. **Val av ordförande och sekreterare för mötet**

   Ulf och Miriam

2. **Fastställande av dagordning**

   Utsänd dagordning godkändes.

3. **Godkännande av föregående mötesprotokoll**

   Mötesprotokollet godkändes.

4. **Redovisning av våra sökta projekt. Biflöden till Örekilsälven, Svingån. Ska vi söka pengar för våtmarker vid Dals- Ed (Torpfors?)**

   Lars Molander meddelade att ansökan om Fiskevårdsmedel för kunskapslyft i Örekilsälven med biflöden, beviljats med 152 000 i bidrag (100 % kostnadstäckning). Projektet omfattar bl.a. elfiske på 8 lokaler samt biotopkartering i Hästhagen och Tingvallabäcken, se medskickad fil.

   Linus Andersson är Länsstyrelsens administratör av projektet.

   Ansökan rörande vandringshinder i Svingån har inte prioriterats dvs. inga medel beviljade.

   Torpfors kvarn; möte imorgon mellan bl.a. Lars Thorsson, Jan Sandell och Catrin McCann. Så småningom kan det mynna i en ansökan för dammen vid Torpfors och/eller åtgärder uppströms.

   Lars- Åke berättade om tidigare iordningställda fiskeplatser (handikappanpassade) som inte underhållits och därför nu demonterats genom Munkedals kommuns försorg.

   2011 – 2012 gjordes en del åtgärder för att återställa efter flottningsrensningar inom Gullmarns avrinningsområde. Nu kan det bli aktuellt att återuppta detta arbete bl.a. genom åtgärder i Munkedal där kommunen tidigare har ras- säkrat. Den 9 maj blir det ett

informationsmöte med berörda markägare i Munkedals- området. Detta ingår i ett större EU-finansierat LIFE- projekt (totalt 7 miljoner) förutsatt att dessa medel beviljas från EU.

Lennart Olsson på Lst håller i återställande och andra miljömässiga åtgärder i detta projekt.

5. Ekonomiredovisning, var står vi?

Solveig meddelade att Sotenäs kommun kommer att åta sig att sköta ekonomihanteringen för GVR. Ulrika Gellerstedt som är ekonomichef i Sotenäs hade tidigare samma roll i Munkedal och torde därmed vara väl förtrogen med GVR:s verksamhet.

GVR:s ekonomiska tillgångar per 20180326:

Saldot för GVR allmänt uppgår till 72 354:-

På kontot för LONA- projektet ”Vattnet i skolan” finns 26 654:-

I projekt Åsanebäcken återstår 4 115:- Dessa medel kommer att användas för elfiske under 2018, vilket är sanktionerat av Lst genom Lars Molander.

6. Har vi börjat skriva verksamhetsberättelse för 2017. Inlämnas senast 15/4, Inger Olsson koordinerar.

Ulf uppmanade alla i GVR att bidra till verksamhetsberättelsen. Det handlar dels om redovisning av 2017, dels om ansökan om verksamhetsbidrag för 2018.

7. Redovisning av Lona- pengar. Inskickad, utförd av Peter Nolbrant och Ulf J

En delredovisning av LONA- projektet ”Vattnet i skolan” är sammanställd och inskickad till Länsstyrelsen genom ett samarbete mellan Peter Nolbrant och Ulf.
Denna redovisning blir en del av verksamhetsberättelsen. Thorssons rapport likaså.

8. Lilla Röds såg, skall vi börja jobba med detta?

Denna punkt flyttas till nästa möte.
Det har nu gått 10 år sedan förra processen kring denna fråga. Nu när alla beslut kring vattenskyddet för Kärnsjön är fattade och den processen är i hamn, är tiden möjligen mogen att lyfta frågan igen. Oklart om Naturskyddsföreningen fortfarande är beredda att bidra till finansieringen och/eller om medel skulle sökas ur den branschfinansierade fond som kommer att upprättas i höst.
De utredningar som gjordes av Sweco torde vara lika aktuella idag.

9. Redovisning av projektet ”Vattnet i skolan”, U.J

Det har varit mycket aktiviteter och hittills har elever varit ute ca. 1500 timmar. Projektet är nu inne på år två och i mars i år var det uppstartsmöte på Bruksskolan med Barbara, Ulf och några lärare. Peter har fått uppdrag att beställa en del material till skolan, Ulf ska fixa plastbaljor och beställa några böcker. Lärarna är positiva och drar ev. igång projektet med eleverna i vår eller direkt då skolan startar i höst. Vi ska ha en del utbildning och titta på vägtrummor och vara med då Lars Thorsson elfiskar. Ulf ska även ta kontakt med

Hedekasskolan. De var med från början, men vi fick besked om att de inte hade tid etc. när de fick ny rektor.

10. Övrigt

Hemsidan: Solveig tar med sig frågan till Magnus om han kan tänka sig sköta hemsidan. I annat fall skulle Solveig kunna åta sig detta uppdrag.

Ulf var och lyssnade på Vattenrådens dag den 21 mars. SNF var en av presentatörerna och de uppehöll sig en hel del om värdet av risvasar - en liten kul grej som vi alla enkelt kan bidra till och som är av stor betydelse för fiskebestånden. Glöm inte att kolla med markägaren först. I Stockholm samlar man t.ex. in alla julgranar och lägger ut som risvasar.
Ulf kommer att verka via Munkedals skogsbolag och fälla några träd nära vattenbrynet för att skapa risvasar. Förr var det alltid några på bruket som gjorde detta varje år.

Ingen ny info om laxtrappan vid Torp. Även här finns förhoppningar om finansiering bl.a. från den branschfond som skall bilda i höst.

Munkedals bruk kommer att satsa 70 miljoner på kraftverket. Den äldsta delen är från 1898! Det innebär bl.a. att man kommer att bredda kanalen till bruket och ta av det vatten som vanligen rinner förbi bruket. Minimitappningen kommer att ligga på 250 l/s medan maxtappningen är satt till ca19 kubik/s. Nivåerna i sjöarna kommer att vara desamma.
Det pågår mycket samrådande med Lst kring fiskvägar mm.

Återigen lyftes frågan om hur vi kan öka engagemanget och vetskapen om GVR. Det börjar nu bli en ganska gedigen lista av åtgärder som är genomförde och att utgå från dessa skulle kunna vara ett sätt att synliggöra och lyfta olika frågor. För några år sedan genomfördes en mycket uppskatta bussresa – kanske är detta koncept som vi kunde återuppta! Alla i GVR funderar vidare på hur en resa (flera resor?) skulle kunna läggas upp och hur man skulle nå ut med inbjudan.

11. Avslutning

Ulf tackade alla närvarande och avslutade mötet.

Ulf Johannesson, ordförande Miriam Sannum, sekreterare

Anteckningar från möte med Gullmarns vattenråd 20180530

hos Arctic Paper AB, Munkedal

Närvarande:

Ulf Johannesson, Arctic Paper, Munkedal

Jan Sandell, Dalslands miljö- och energikontor

Lars Molander, Länsfiskekonsulent Länsstyrelsen

Lennart Hagberg, Södra Skogsägarna

Lina Molin, Lantbrukskonsulent, Länsstyrelsen

Miriam Sannum, SV VG

1. **Val av ordförande och sekreterare för mötet**

   Ulf och Miriam

2. **Fastställande av dagordning**

   Utsänd dagordning godkändes.

3. **Godkännande av föregående mötesprotokoll**

   Mötesprotokollet godkändes.

4. **Redovisning av våra sökta projekt. Biflöden till Örekilsälven, Svingån. Sökta pengar för våtmarker vid Dals- Ed (Torpfors), var står vi?**

   Svingån; inga pengar beviljade.

   Torpfors Dals Ed; Lars Thorsson har haft info- möte den 15 maj för Örekilsälvens Östra och Västra fvo. Tankarna mottogs positivt, men få personer var närvarande. Lars T. hade skrivit ett PM om jordbruksföretagen uppströms och utifrån detta var Jan Sandell med och skrev ihop en Lona- ansökan. Efter avstämning med Martin Carling (ordförande i Örekilsälvens Ö. och V. fvo) beslutande man att avgränsa ansökan till att omfatta en förutsättningslös förstudie för kvarnområdet. Anna Johansson, som är ny ägare till kvarnen, har många nya idéer kring detta område. Det finns mycket gammal småindustrihistoria kring kvarnen. Kurt-Åke fd. ekonomichef i Dals- Ed är kunnig i detta ämne och kommer att engageras i projektet. Kulturhistorien kommer också att belysas i HNV- Link- projektet som bl.a. berör området.

   Martin Carling är koordinator för ansökan, men GVR har en tydlig roll. En LONA- ansökan måste gå genom en kommun. Vattenkvaliteten i Örekilsälven är förvånansvärt grumlig, så det är angeläget med åtgärder ovanför Torpfors. Det är en process som behöver genomföras

tillsammans med markägarna och därmed måste få ta tid. Förhoppningen är att Lst hinner fatta beslut innan sommaren. Sara Sandling är handläggare.

Inom vårt område pågår ett LIFE- projekt (om totalt 18 miljoner) som delvis handlar om återställning av flottrensade sträckor i Örekilsälven genom att lägga tillbaka sten. Vi avvaktar vidare vad som händer inom det projektet.

5. Ekonomiredovisning, var står vi?

Ekonomin för Gullmarns Vattenråd skall framledes skötas av Sotenäs kommun där Solveig Svensson är kontaktperson.

GVR:s ekonomiska tillgångar per 20180530 är 64 744:-. Vi har förmodligen inte fått in 2018 års verksamhetspengar om 60 000:- som betalas ut från Vattenmyndigheten.

Saldot för GVR:s allmänna konto uppgår till 72 354:-

På kontot för LONA- projektet ”Vattnet i skolan” finns 26 654:-

I projekt Åsanebäcken återstår 4 115:- Dessa medel kommer att användas för elfiske under 2018, vilket är sanktionerat av Lst genom Lars Molander.

6. Verksamhetsberättelsen. Kommentarer från Vattenmyndigheten

GVR har ännu inte fått någon respons på verksamhetsberättelsen som flera i GVR bidrog till och som sammanställdes av Inger Olsson.

7. Redovisning av LONA- projekt

Vi har inte haft några större aktiviteter hittills under året. GVR har köpt en hel del material. Möjligen kommer de ut innan sommarlovet, annars blir det aktiviteter i höst. T.ex. har vi erbjudit att följa med ut i Åsanebäcken att vara med och titta på elfiske. Just nu är det bara Bruksskolan i Munkedal som är arkiv med 1500 timmar ute förra året.

8. Lilla Röds såg, skall vi börja jobba med detta?

Bakgrunden beskrivs i tidigare protokoll.
Liksom uppströms Torpfors kvarn, får denna fråga verka fram. Med tanke på att detta är ett relativt prioriterat projekt torde det vara möjligt att finna finansiering. Lars T: ta upp frågan under hösten.
Ev. ta ett större helhetsgrepp där man tittar på alla dessa delaktighets-/markägarprocesser.

9. Busstur/elfiske/Åsanebäcken

Frågan om eventuell busstur med lärare och andra (politiker mfl.) i mån av plats, diskuteras .
Lina berättar om Lab 190 där man startade sin process med en busstur med ffa politiker. Därefter blev det mycket enklare att nå in i förvaltningarna.
Ulf: I skolan är det svårt att samordna mellan skolorna eftersom de har olika studiedagar. Svårt med politikerna.
Skolpersonal i år och politiker nästa år?

Gemensam lunch på t.ex. Hensbacka?
Frågan hålls levande och tas upp igen vid nästa möte.

10. Övrigt

Hur gör vi för att få med parterna i GVR? Skogsstyrelsen? Sofia i Uddevalla? (ansvarig i Vattensamverkan Väst efter Elin Ruist). LRF, Västvatten m.fl.?

Workshop i höst för att hitta fokus och engagemang för GVR. Formulera några frågor att skicka ut i ett mail innan sommaren där vi lägger in ett mötesdatum och att vi uppmanar alla att prioritera det mötet/workshopen. I detta mail ber vi mottagarna att meddela snarast om datumet inte funkar!!! Efterlys frågor till dagordningen. En fråga/uppmaning bör vara om man kan man skicka ersättare om man inte kan prioritera eller har fått andra arbetsuppgifter.

Vid träffen på lst den 1:e mars konstaterade man att det är väldigt få som kommer. Kanske representerades fem vattenråd av alla i länet.
Kanske bör vi utveckla vårt arbete inom GVR till att driva små konkreta projekt parallellt med större sammanhållande.
Kanske bör vi föreslå att varje part namnger två personer att kallas till GVR, för att minska sårbarheten. Samtidigt får man då en kollega att bolla frågor internt i respektive organisation.
Jan kollar med Sofia Ström angående Vattensamverkan Väst.

Några tankar inför hösten:
Ett större möte och summering av de 10 år som GVR har funnits. Kanske en lördag i november på Carlia o.dyl.
Någon dag i augusti kan vi erbjuda möjlighet att hänga med på elfiske.
Vid mötet den 26 sep. blir det föreläsning från Lst
Den 4:e dec. har vi årets sista möte.

11. Avslutning

Ulf tackade alla närvarande och avslutade mötet. Därefter erbjöd rundvandring på Arctic Papers anläggning med avlutning i den vackra parken.

Ulf Johannesson, ordförande Miriam Sannum, sekreterare

Anteckningar från möte med Gullmarns vattenråd 20180926

Färgelanda Centrumhus

Närvarande:

Emma Hagström, Länsstyrelsen (Fram till § 4)

Ulf Johannesson, Arctic Paper, Munkedal

Jan Sandell, Dalslands miljö- och energikontor

Sofia Lindgren, Dalslands miljö- och energikontor

Lina Molin, Lantbrukskonsulent, Länsstyrelsen

Johan Hagström, Skogsstyrelsen

Lars-Åke Winblad, Nedre Örekilsälvens Fiskevårdsområde

Lennart Hagberg, Södra Skogsägarna

Christer Jansson, LRF

Inger Olsson, SV VG

1. **Val av ordförande och sekreterare för mötet**

   Ulf och Inger

2. **Fastställande av dagordning**

   Utsänd dagordning godkändes.

3. **Omprövning, målstyrd tillsyn mm.**

   Emma Hagström från lst höll en föreläsning där hon berättade om den nya lagen om vattenmiljö och vattenkraft som träder i kraft 1 januari 2019. Lagen innebär att Sverige ska förse vattenkraftverk och dammar med moderna miljövillkor och att omprövning av nuvarande tillstånd ska ske på verksamhetsutövarens initiativ. En nationell prövningsplan kommer att tas fram av Havs och vattenmyndigheten. Verksamhetsutövaren får själv anmäla sig till prövningsplanen och kan fram tills att prövning sker fortsätta att driva sin anläggning utifrån sitt nuvarande tillstånd. Portalen där man kan anmäla sig till den nationella prövningsplanen öppnar i mitten av december och hålls öppen till sista mars 2019. Anmälan till den nationella prövningsplanen är frivillig. Alla verksamheter skall vara omprövade om c.a 20 år. Vid årsskiftet 2019 får alla kraftverk som anmält sig till Nationella prövningsplanen tillstånd. Kanaler behövs för att få ut information till fastighetsregistret.

   Projektet miljöanpassat tillstånd ska rigga förutsättningar för länsstyrelsen i arbetet med tillsyn och åtgärder inom vattenkraft. Målet är att minska vattenkraftens påverkan på miljön. Ett första steg är att kartlägga i vilka vattensystem tillsynen ger störst nytta. Alla ska ha moderna miljövillkor tex fingaller, fiskväg m naturligt flöde, minitappning m.m. Daniel Johansson och Morgan Jentzen är projektledare hos lst.

4. Redovisning av våra projekt. Biflöden till Örekilsälven och Vattnet i skolan

Biflöden till Örekilsälven:

Lars Thorsson har elfiskat 9 lokaler. Intervjuer med lokalboende är påbörjat och information kommer att lämnas till alla markägare och intressenter som deltagit i projektet. Solveig Svensson kommer att ta vattenprover vid högflöden som delvis kommer att lämnas till Arctic Paper för analys. Biotopkartering är gjord. Digitalisering av allt material läggs in i biotopkarteringsdatabasen (Lars T gör det vid tillfälle). Slutrapporten skall skickas in sista november.

Vattnet i skolan:

210 elever på Bruksskolans låg- och mellanstadieskola har deltagit i en heldag i Kaserna/Vassbottensjön tillsammans med Barbara Sandell. De har även haft en dag på temat i klassrummet då de bl. a. håvat i gölar.

Johan Hagström meddelade att Skogsstyrelsen har vattenkikare och annat material om det behövs.

5. Ekonomiredovisning, var står vi?

Ekonomin för Gullmarns Vattenråd skall från 1 oktober och framledes skötas av Sotenäs kommun där Solveig Svensson är kontaktperson.

GVR:s ekonomiska tillgångar är 275 631:-. På kontot för LONA- projektet ”Vattnet i skolan” finns 22 740:-

I projekt Åsanebäcken återstår 4 115:- Dessa medel är till elfiske under 2018, vilket är sanktionerat av lst genom Lars Molander.

Ulf pratar med Anna Josefsson på Munkedals kommun som gjort ekonomisammanställningen och ber henne att specificera summorna på de olika projekten vilket inte är fallet i dag utan det är bara angivit en totalsumma.

6. Våtmarksprojekt

GVR har fått avslag på ansökan om våtmarksprojekt i uppströms Torpfors kvarn. Troligen sökt för fel åtgärd, skulle kanske gjort en ansökan för grumlingen istället? Jordpartiklar kan vara orsak till grumlingen. Hur ser myrmarken ut? går det att begränsa hastigheten på vattnet? Dammen har varit utgrävd för ca 10 år sedan. Tipsa markägaren om att anmäla sig till Nationella Prövningsplanen för att få dammen utgrävd igen. I dag finns ingen verksamhet i dammen. Lars - Åke: Räknas dammen som en särskild fastighet? Det går nu att göra en ny ansökan till LONA Våtmarksprojekt för 2019 ansökan inne senast 1 december. Men det går inte att söka för Torpfors kvarn igen.

7. Frågor/svar, synpunkter från utskicket med 4 frågor: Delaktighet, Utredningar, representanter och ordförandeskap

Ulf berättade att han deltog i möte med Miljönämnden i Norra Bohuslän för att prata om Arctic Papers miljöarbete. Han avslutade med att prata om GVR. Som läget är nu är Lysekils kommun inte representerad i GVR, Dalslands Miljökontor är flyttat till Mellerud men Jan inflikade att det inte spelar någon roll var de sitter och att de har kontor i alla 4 kommunerna. Syftet med sammanslagning är att bli mer effektiva. Vore bra med att ha representanter från alla kommunerna i GVR.
Jan: Viktigt att kommunerna uppmärksammar vattenrådsförbunden och SRK program för Örekilsälven. Sammanhållande från lst är Ragnar Lagergren. Möte i våras då 3 kommunalråd var med och var positiva.
Vattenfrågor pågår hela tiden i kommunerna. Vilken tjänsteman i kommunerna är ansvarig samordnare för översiktsplanen? Färgelanda och Dals Eds kommuner samordnar med Munkedals kommun.

Frågorna som skickades ut i somras har Martin Carling svarat på: Se kursiv text efter frågorna

Hur får vi större delaktighet och engagemang i GVR? Vad sägs om en workshop i höst där alla aktörer är med och formulerar fokusområden och inriktning för vår fortsatta verksamhet? Beträffande Torpfors (som ett tänkt fokusområde) har inget beslut kommit än.

Jag tycker att tanken om en workshop är bra. Tyvärr fick vi ju avslag på ansökan om Torpfors men det finns kanske andra vägar att gå kring den frågan.

Skall vi jobba med att ”beta av” alla utredningar som gjorts i avrinningsområdet, känns som ganska väsentliga projekt och där många av förstudierna är genomförda =ganska låga kostnader för projektet.

Det låter klokt att gå vidare med de utredningar som gjorts.

Skulle det vara möjligt att utse två representanter för varje part i GVR så att man kan man skicka ersättare om man inte kan prioritera eller har fått andra arbetsuppgifter”. Med en kollega som också är insatt i GVR torde man ha större möjligheter att lyfta frågorna i respektive organisation.

Ja det vore klokt att ha två representanter utsedda.

Skall vi skifta ordförandeskapet, likt EU så att alla organisationer har ett 1 år var*?*

Min erfarenhet av roterande ordförandeskap är tyvärr inte så god, åtminstone inte om man byter varje år.

Skall vi också under hösten 2018 bjuda in till ett politiker-/tjänstemannamöte i kommunerna för att presentera vattenrådet (detta har vi pratat om länge, men inte fått gjort.) Känns ganska angeläget med alla ihop slagningar inom kommunerna och inte minst på dricksvattensidan.

Ja det är en bra idé.

Diskutera och ta upp dessa frågeställningar igen till nästa möte.

8. Lilla Röds såg, skall vi börja jobba med detta?

Avvakta den nya lagen om vattenmiljö och vattenkraft som träder i kraft 1 januari 2019.

9. Busstur/elfiske/Åsanebäcken

Frågan om eventuell busstur diskuteras.
Utse en projektledare, och planera för att genomföra en resa i augusti 2019. Vilka ska bjudas in och vad ska vi göra? Tidigare resor har vi haft 3 stationer och ätit lunch på Kynnefjäll. Övertyga politikerna om att det är viktigt. Personliga inbjudningar till nyckelpersoner i kommunerna. Bestämma vilken dag det blir på mötet i mars 2019 då bör även ett förslag på program finnas så vi kan gå ut och marknadsföra resan.

10. Övrigt

Temadag
Lina berättade om och bjöd in till temadagen om åtgärdsarbete i vatten den 12 oktober i Uddevalla. Hon ställde även en fråga om någon från GVR kunde medverka och berätta om något av de projekt som GVR genomfört. Ingen närvarande på mötet kunde men Ulf frågar Lars Thorsson om han kan komma och berätta om åtgärderna vid Åsanebäcken.

Hemsidan
Hemsidan behöver uppdateras. Ulf tar kontakt med Magnus Karlsson för att lämna information om vad som behöver ändras. Ulf uppmanar alla som har uppdateringar som behöver göras att maila dem till Magnus. SV mailar in protokoll som inte finns på hemsidan.

Representant i GVR
Johan Hagström berättade att han är tillbaka som representant från Skogsstyrelsen i GVR efter tjänstledighet.
Lars-Åke representerar från Nedre Örekilsälvens fiskevårdsområde (NÖF) i GVR.

Äga och förvalta diken
Christer berättade om ett projekt som LRF har tagit initiativ till tillsammans med SV och som finansieras av Jordbruksverket. Syftet är att lantbrukare, markägare och entreprenörer träffas i studiecirklar för att diskutera hur de kan få bättre avvattning och höja kunskapen om dikesunderhåll i odlingslandskapet. Man kommer lära sig att underhålla anläggningar som fått tillstånd, avveckla anläggningar som inte används längre samt att bygga fosfordammar. Tanken är att studiecirklar skall startas under hösten. Som stöd finns LRFs bok äga och förvalta diken.
Lennart: Det blir stora belastningar på va- systemet när dikena flyttas t ex vid industriområden

Ansökan till HaV
Jan berättade att en ansökan gjorts med kriterierna ”Intensiva jordbruksområden”. Om ansökan går igenom skall pengarna användas till att anställa en person som åtgärdssamordnare och till att ta fram nya metoder och konkreta sätt att jobba med på en

gård. Det har gjorts en studieresa till Västervik för att studera deras ”Västerviksmodell” med miljönämndens politiker och tjänstemän i Mellerud och Vänersborgs kommun.

Ny LOVA-förordning
Lina berättade att det har kommit en ny LOVA-förordning som innebär en förstärkning av övergödningsarbetet from 2018. Åtgärder som minskar övergödningen är fortsatt prioriterat. Lokala åtgärder för bättre havsmiljö kan få stöd från LOVA-bidraget. LOVA söks av föreningar eller kommuner. Ansökan ska vara inne senast 20190131.

11. Avslutning

Ulf tackade alla närvarande och avslutade mötet.

Ulf Johannesson, ordförande Inger Olsson, sekreterare

Anteckningar från möte med Gullmarns vattenråd 20181206

SV VG, Junogatan 3, Uddevalla

Närvarande:

Lars Molander, Länsfiskekonsulent Länsstyrelsen

Ulf Johannesson, Arctic Paper, Munkedal

Jan Sandell, Dalslands miljö- och energikontor

Lina Morin, Lantbrukskonsulent, Länsstyrelsen

Johan Hagström, Skogsstyrelsen

Lars-Åke Winblad, Nedre Örekilsälvens Fiskevårdsområde

Lennart Hagberg, Södra Skogsägarna (del av mötet)

Miriam Sannum, SV VG

1. **Val av ordförande och sekreterare för mötet**

   Ulf och Miriam

2. **Fastställande av dagordning**

   Utsänd dagordning godkändes.

3. **Redovisning av våra projekt, biflöden till Örekilsälven och vattnet i skolan**

   Alla elever vid Bruksskolan i Munkedal var i Kaserna en heldag i september under ledning av Barbara. Nu laddar de för våren. Under innevarande år har vi inte spenderat så mycket pengar, men då det är ett 3- årigt projekt (detta är år 2) överförs resterande summa till 2019.

   Biflöden till Örekilsälven: Lars Thorsson som håller i detta har fått uppskov med själva rapporten till mitten av december. Ekonomiredovisningen är dock gjord, men fakturaunderlag ska skickas till Lst. De 152 000 är förbrukade. Lars har meddelat att rapporten nu närmar sig slutfas men att den skall kompletteras efter intervjuer med lite fler lokalboende. Rapporten kommer även att innehålla analysresultat från de två vattenprover som togs dels tidigare i höst samt senare vid högflöde. Elfiske på elva lokaler och resultaten visar att en del av biflödena är försurningspåverkade.

   Lars Thorsson kommer att medverka vid nästa GVR- möte för att redovisa rapporten och diskutera lämplig fortsättning.

4. Ekonomiredovisning, var står vi?

Om vi tolkar den ekonomiska redovisningen rätt, så torde GVR ha en relativt god ekonomi vilken öppnar för möjligheter att genomföra aktiviteter och åtgärder oavsett nya projektbidrag eller inte.

Lars Thorsson har säkert förslag på vidare åtgärder i biflödena. T.ex. planeras för möte med markägare ovan Torpfors kvarn för flödesutjämning och minskad slamning nedströms.

5. Våtmarksprojekt?

Ursprungligen skrev Lars Thorsson om att göra något åt den gamla kvarnen och att ev. förprojektera en fiskväg förbi. Vattenförekomsten ovan Torpfors kvarn är starkt påverkad och i samband med att Lars började skissa på en ny ansökan uppstod tanken om att flytta fokus till att minimera flödet av slam förbi kvarnen. En förutsättning för att gå vidare med en sådan ansökan är att en dialogprocess med markägarna har inletts redan innan. Syftet med en sådan process är att identifiera åtgärder som gynnar såväl vatten som markägarna. Målsättningen är att få till stånd ett första markägarmöte innan ev. ansökan skickas in innan 1 februari. HAV har t.ex. fått nya pengar för åtgärder. Denna markägarprocess kopplar an till det HNV Link- projekt som nu är inne i slutfasen (High Nature Value; ett 3- årigt EU- projekt). Nu handlar det om att kunna fortsätta arbetet.

6. Nya projekt 2019

Miriam: Enormt värdefullt om vi kan skapa större förståelse och praktisk samverkan mellan olika projekt och verksamheter. Istället för att en markägare o/e lantbrukare blir kontaktad med önskemål om delaktighet (och ibland pålagor) utifrån en rad olika frågor, tänk om man kunde utgå från fastigheten och dess ägare/förvaltare och hjälpas åt (utifrån olika perspektiv och kunskaper) att upptäcka hållbara lösningar som gör det intressant och meningsfullt. Stuprörstänkande och bristande komplexitet genererar ohållbara lösningar inom alla områden. Dessutom torde kreativ samverkan kunna leda till väsentligt ökad kostnadseffektivitet.

Uppbyggande av sk. ”Landskapsobservatorium” (bl.a. kopplat till Landskapskonventionen) är ett annat projekt som direkt knyter an till mark och vatten. Västarvet har fått i uppdrag att under två år undersöka hur man kan arbeta med hållbarhet på landskapsnivå. Under denna period kommer man att välja tre områden; varav Lab 190 (området längs väg 190 NO Gbg mot Gråbo etc. ”stad – land”), platå- bergen i Skaraborg samt Dalsland.

Jan: Kan vara lämpligt att utgå från en mellanskala t.ex. mellan hela avrinningsområdet och den egna gården. Kanske motsvarande vattenförekomst. Finns något verktyg som man jobbat med på annat håll? Höje eller Kävlingeån, Kristianstad vattenrike? Där har t.ex. kommunen meandrat en kanal.

Johan: Kan skicka en länk. I norr har man jobbat mycket med vattendrag. Man måste utgå från de specifika förutsättningarna. Dalbergså- Holmsån – har ganska annorlunda förutsättningar, även om ansatser kring delaktighet mm. kan vara liknande. Örekilsälven har klara vattenvårdsproblem, trots att den inte skulle behöva ha det. Hur är läget och vad är orsaken? Ingen har tagit ett grepp om Örekilsälven ur landskapsperspektiv och riggat åtgärder utifrån detta. Det görs många bra smååtgärder, men samsyn på landskapsnivå har

vi inte enats om. Det finns något stort här som saknas; kommer inte att få bukt med de stora problemen med t.ex. jorderosion om vi inte analyserar på landskapsnivå. VISS är varken anpassat till brukarna eller landskapsnivån. Detta är inget vi kan göra på ett par år.

Jan: Hela Valboån och de grundproblem som finns där – man sprängde en stor bergsklack norr om Högsäter. Återställningen gick inte att genomföra p.g.a. en enda markägare. Gick inte att göra något utan enorm juridisk process. Jättefrustrerande! Det fanns ett gammalt latent tillstånd att sänka vattennivån. Finns historiskt sett 3 stora sänkningsföretag. Sprängningen i slutet av 80- talet fick stora negativa konsekvenser, men mycket marginell nytta.

Det behövs kopplingen mellan olika arbetssätt. Ibland behöver man välja vad man fokuserar på, men i alla lägen behövs underlag som alla kommer åt och förstår.

Miriam tar med frågan till Västarvet för att undersöka om Dalsland och Gullmarns avrinningsområde kan vara aktuellt för Landskapsobservatorium. (Detta är i skrivandets stund genomfört och fick positiv respons från Västarvet, se ovan)

Det nya kommunalrådet i Färgelanda, Tobias Bernhardsson är intresserad av att göra något motsvarande pilotprojekt i Lillån. HAV gick ut med en utlysning av åtgärdssamordnare mot övergödning. Dalboslätten tillsammans mellan Melleruds och Vänersborgs kommuner ansökte och beviljades medel. Även Tidan, Orust och Lillån har fått del av dessa projektmedel. En heltidsanställd ska under två år komma tillrätta med övergödningsfrågor med närhet till markägarna. Lillån kommer söderifrån (i höjd med Sikhall) och rinner ut vid Kvantenburg (nära Dalbergså). Detta är ett av de vattendrag som har sämst vattenkvalitet i hela regionen. Ytterligare två små delavrinningsområden har lagts till området. Det övergripande HAV- projekten har fördelats mellan olika typer av områden.

Ingen i GVR orkar driva dessa övergripande och strategiska frågor idag, utan försöker fånga bollarna när de kommer. Utlysningen från HAV kom i mitten av juni och skulle vara inne 20 augusti.

Miriam: Förhoppningsvis leder samverkan mellan olika projekt och verksamheter till att GVR kan jobba utifrån ett större landskaps-/ samhälls-/framtidsperspektiv framgent.

Kommunen behöver stå som ansökare av LONA- pengar, medan LOVA även kan sökas av föreningar/organisationer.

Elfiske Åsanebäcken bör fortsätta

Lillaröds såg (gammalt vandringshinder) – något att jobba med under 2019?

Svingån som vi fick avslag på 2018, gå vidare?

Fortsättning på projekt bi- flöden. Vi har kartlagt, elfiskat mm. Vad gör vi med resultatet?

Fällälven (Kroppefjäll), rinner ut i Färgelanda Lillån. Inga fynd vid elfiske – orsaker? Åtgärder?

LIFE- projektet (återläggande av sten i å- fåran) blir inte av då den preliminära ansökan inte prioriterades

7. Lax- /öringtrappa vid Take å

Enligt Lars Thorsson räcker det med att fylla upp med lite grus för att få till en ”trappa”. Därutöver sätts ekplank vid sidan för att styra fisken rätt.

Under sommaren har man hittat svamp på laxen i Örekilsälven. Detta förekommer i alla laxförande vatten på såväl öst- som västkusten. Svampangripen lax har påträffats i halländska åar och längs hela västkusten, men även östersjöälvar, Ljungan, Mörrum m fl har haft liknande problem. Vid fynd i Örekilsälven 2016 svarade SVA (Statens Veterinärmedicinska anstalt) att svamparna är beroende av bakterier som normalt finns i sötvatten och att dessa endast kan komma in i kroppen vid skada på laxens skinn. När det är varmt och lite vatten så är läget gynnsamt för bakterier. Hundratals laxar har dött. I september blev det bättre flöden och sedan dessa har endast enstaka angripen lax påträffats. Frågan är vad som orsakar skadorna i skinnet. Angreppen i Östersjön skiljer sig från de på Västkustlaxen. Lars- Åke har en teori om att det är sälar som angriper laxen och skadar skinnet.

8. Busstur/elfiske/Åsanebäcken

Kommunerna planerar nu för olika utbildningsinsatser för förtroendevalda. Kan vara bra att avisera att GVR har planer på att lägga in en studieresa i maj. Jan pratar med Dals- Ed och Färgelanda. GVR behöver snarast skriva ihop en skissartad inbjudan med datum mm.
Vi hjälps alla åt att uppmuntra politiker, tjänstemän, (ffa. i Munkedal, Färgelanda, Lysekil, Dals- Ed, Sotenäs?). Kan var av intresse att inbjuda även planerare, skolchefer m.fl.
Inspel till underlag till inbjudan skickas till Miriam!
Vi funderar vidare på hur resan läggs upp och vad den ska innehålla! Åsanebäcken! Exempel från skogen? Inkludera Lillån (eller vänta med detta till ett annat år?) Hyggesfritt skogsbruk? (Ulf kollar med Martin Widengård, Munkedals Skog). Kantzoner och erosionsskador? Ev. Kärnsjöns norra strand (Skrapeland), där finns erosionsskador, diken, kantzoner mm.
Kanske en skogspunk, en jordbrukspunkt (Lina frågar Lars. Johansson om t.ex. Hillingsäter).
Vid Hillingsäterssjön finns en lämplig utsiktspunkt och plats att ställa bussen vid gammalt grustag.

9. Övrigt

Det är bra om alla i GVR kan hjälpas åt att kolla på hemsidan och skicka in kompletterande material till Magnus om vi saknar något, t.ex. sammanställningar. Alla arbeten vi har gjort borde in där. Inger tillser att alla protokoll skickas igen med särskild uppmaning att dessa läggs på hemsidan.

Den 18:e december är det nytt möte med Vattenvårdsförbund för Örekilsälven. Äntligen blir det en rejäl samordning av recipientkontroll etc. Ragnar Lagergren håller ihop arbetet med att ta fram stadgar, kontrollprogram, budgetunderlag samt ta fram förslag till interimsstyrelse. Medlemmar är berörda kommuner, VA, bruket och Lst är adjungerad part.

Nästa möte med GVR äger rum den 10:e januari på SV, Junogatan 3 i Uddevalla. Fika från 09.00.

10. Avslutning

Ulf tackade alla närvarande och avslutade mötet.

Ulf Johannesson, ordförande

Miriam Sannum, sekreterare